

ОДЕСА

Передумови

В Одесі вже більше 14 років успішно працює комунальна установа «Центр реабілітації осіб з вадами психофізичного розвитку», яка є структурним підрозділом Департаменту праці та соціальної політики Одеської міської ради.

Центр було створено за європейським зразком - тут діє альтернативна інтернатній система, за якою дитина не відірвана від сім'ї, а всі процеси - навчання, абілітації, реабілітації, соціалізації, юридичної та медичної підтримки - здійснюються безперервно.

Європейська модель надання допомоги інвалідам

(досвід роботи КУ «Центр реабілітації осіб з вадами психофізичного розвитку»)

Досвід розвинутих країн показує, що найкращими формами реабілітаційних закладів є центри денного перебування дітей-інвалідів, тому що вони дозволяють здійснювати реабілітаційний процес без відриву від родини. Цей чинник є дуже важливим для дитини, оскільки родинне середовище забезпечує нормальний її розвиток і створює умови для подальшої соціалізації та інтеграції у суспільство. Другою важливою умовою є максимально ранній початок реабілітаційного процесу і забезпечення безперервного, послідовного зв'язку між лікувальними, педагогічними та реабілітаційними закладами.

Практика та результати

КУ «Центр реабілітації осіб з вадами психофізичного розвитку» є реабілітаційною установою змішаного типу для інвалідів та дітей-інвалідів з розумовою відсталістю і психічними захворюваннями. Центр було створено у 2000 році на базі діючої як громадська організація реабілітаційної установи - Інституту імені Януша Корчака.

Загальновідомо, що дитина-інвалід, силою об-

ставин замкнена у чотирьох стінах квартири, приречена на сповільнення розвитку, його зупинку і, навіть, деградацію. А серед дітей і дорослих, квітів, дерев, іграшок, правильної мови та музики, цілеспрямованої цікавої гри та спеціальних занять

дитина-інвалід швидко набирає фізичного та інтелектуального потенціалу та, навіть, розкриває свої здібності і таланти. І чим раніше починається цей всеохоплюючий і постійно діючий процес, тим яскравіші та стабільніші показники. Фахівці вважають, що вкрай важливо в кожній дитині

та її родині відшукувати острівця надії – те здорове зернятко нахилів, інтересів, якого не торкнулася хвороба.

Реабілітаційний процес у Центрі спрямований на організацію соціальної допомоги дітям, позбавленим можливості вести повноцінне життя внаслідок вад фізичного і психічного розвитку.

Комплексна реабілітація в установі здійснюється за такими напрямками:

- медико-соціальна (медичний супровід та соціальний патронат – головний фахівець з питань реабілітації, лікарі: невролог, психотерапевт, психіатр, педіатр, медичні сестри, медична сестра кабінету фізіотерапії, масажист-реабілітолог,

інструктори лікувальної фізкультури, лікувального плавання, лікувальної верхівкової їзди, соціальні працівники);

- психолого-педагогічна (групи денного перебування, амбулаторне відділення ранньої реабілітації – педагоги -реабілітологи, корекційні педагоги, соціальні педагоги, практичні психологи, вчителі-логопеди);

- трудова (педагоги-реабілітологи, вчителі та інструктори з праці).

Щоденно понад 190 вихованців відвідують Центр та його відділення:

- групи денного перебування для дітей від 3 до 18 років;

- учбово-виробничі майстерні (деревообробна, пакувальна, пральня, швацька) для 45 інвалідів старше 18 років.

Також понад 180 дітей-інвалідів отримують

комплексну реабілітаційну допомогу амбулаторно у всіх структурних підрозділах установи (консультативний прийом, амбулаторне відділення, денний стаціонар). У рік проводиться комплексна реабілітація понад 500 інвалідів та дітей-інвалідів з вадами психофізичного розвитку.

Незважаючи на велику потужність Центру, черга до нього не зменшується, а навпаки - що-

року зростає, все більше дітей-інвалідів у різних районах міста потребують реабілітаційних послуг. Наболіле питання щодо розширення Центру Одеська міська влада вирішила шляхом виділення відокремленого двоповерхового приміщення, в якому у серпні 2012 році відкрилося відділення Центру реабілітації у Суворовському районі міста

(вул. Ак. Сахарова, 30/1).

Заключною і вкрай важливою ланкою в ланцюзі реабілітаційного процесу європейської моделі став Центр незалежного (підтримуючого) проживання - соціальне житло для 16 інвалідів старше 18 років із соціальним супроводженням та самостійним проживанням, який було відкрито у січні 2014 року у Київському районі міста (вул. Ген. Петрова, 8).

Цей перший в Україні Центр для проживання осіб з вадами психофізичного розвитку був створений спільно громадською організацією (Інститут реабілітації ім. Януша Корчака) та міською владою за підтримки німецьких партнерів і вітчизняних спонсорів.

Відкритий соціальний гуртожиток - це альтернатива інтернатній системі, де максимально підготовлені до самостійного проживання вихованці Центру реабілітації, можуть жити без допомоги батьків, але з обов'язковим соціальним супроводом. Умови проживання наближені до домашніх.

Забезпеченість повнолітніх інвалідів житлом надає їх батькам впевненості у соціальній захищеності їх дітей протягом усього подальшого життя, навіть коли вони залишаться самі.

КУ «Центр реабілітації осіб з вадами психофізичного розвитку» та його відділення фінансуються повністю за рахунок коштів міського бюджету Одеси.

Допомога незахищеним верствам населення

є пріоритетним завданням для Одеської міської влади. Так у рамках соціального замовлення силами вихованців майстерень Центру реабілітації виготовлено дерев'яні посібники для школи сліпих і слабозрячих дітей, включаючи абетку Брайля, та пошито спецодяг для співробітників районних територіальних центрів.

На майбутнє Інститут реабілітації ім. Януша Корчака розробив два соціальних проекти для вихованців учбово-виробничих майстерень Центру:

I. Соціальна їдальня як захищена майстерня для дорослих людей з розумовою відсталістю «Люди з особливими потребами – людям мало-забезпеченим та незаможним» (передбачається, що інваліди з психофізичними вадами, які утримуються на невеликій пенсії і не мають можливостей додатково працювати, пройдуть стажування у їдальні як різноробочі для підготування овочів та у лікарні як підсобні працівники на роздачі обідів, а по закінченню будуть частково працевлаштовані).

II. Проект розширення можливостей професійної зайнятості інвалідів з розумовою відсталістю шляхом створення теплиці - нового підрозділу учбово-виробничих майстерень (інваліди з психофізичними вадами отримують необхідні навички роботи у тепличному господарстві та оволодіють необхідними професійними знаннями, які дозволять їм в подальшому виконувати подібну роботу).

Сьогодні в КУ «Центр реабілітації осіб з вадами психофізичного розвитку» працює колектив високопрофесійних фахівців, завдяки яким допомогу отримали тисячі дітей, підлітків і дорослих людей не тільки з України, але й інших країн СНД.

За оцінками міжнародних експертів, у Центрі впроваджена модель сучасної реабілітаційної установи за європейськими стандартами надання допомоги дитині-інваліду протягом усього життя, від народження до пенсійного віку.

На базі Центру проходять виробничу практику студенти вищих навчальних закладів міста та області – майбутні соціальні педагоги, логопеди, дефектологи, психологи.

На території Центру діє Храм на честь ікони Божої матері «Призри на смирення», збудований на кошти благодійних пожертвувань спонсорів, батьків, працівників Центру, небайдужих одеситів.

Інформація для контактів
Ігоніна Марина Костянтинівна,
Директор КУ «Центр реабілітації осіб з вадами психофізичного розвитку»
вул. Гайдара, 3-а,
м. Одеса, 65074
тел. 48 267 57 00, факс 748 82 50
ел.пошта: recin_recin@ukr.net